І чужому научайтеся,
Свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: BArcly 7-5337
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: 435-8740

РІК LXXIV. Ч. 26. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 11-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1967 No. 26. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 10-го лютого, 1967

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗБІЛЬШИЛА висоту федерального заборгування на 6 більйонів долярів, це значить, що Уряд зможе збільшити своє заборгування до 336 більйонів дол. до 30-го червня цього року. За цей законопроєкт голосували 215 конґресменів, а проти було 199 голосів. Республіканці не були в засаді проти урядового проєкту, але вони хотіли до нього додати дві поправки, проти яких були демократичні члени Палати Репрезентантів. Цей законопроєкт переслали тепер до Сенату, де в найближчому часі має початися переслухання в цій справі. Дискусія в Палаті тривала п'ять годин.

КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ ЛУНАР 3, випущений кілька днів тому, 8-го лютого почав кружляти довкола Місяця, облітаючи цю плянету впродовж трьох годин і 35-ох мінут. Джетова ляборатoрія при Каліфорнійському Технологічному Інституті з Землі сповільнила темп швидкости Лунара 3, щоб він попав в орбіту довкола Місяця. З Землі запалили ракету в цьому космічному кораблі, який важить 850 фунтів, і який був віддалений від Землі на 242,000 миль. 15-го лютого Лунар 3 має почати фотографувати поверхню Місяця. За допомогою випущення ракети з нього „на наказ" із Землі, Лунар 3 наблизиться до Місяця на 28 миль і тоді робитиме фота поверхні цієї плянети, на яку вибираються американські астронавти.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД НАКАЗАВ на два дні зачинити всі банки, бо переводиться реформа валюти внаслідок обезцінення крузейра. За 1000 старих крузейрів власники дістануть один новий крузейро. Ці нові крузейри будуть в обігу від 13-го лютого. У відношенні до доляра це буде девальвація, бо старих крузейрів треба було 2,200 за один доляр, а нових — 2,700. Кошти прожитку в 1966-му році збільшилися на 43 відсотки в Ріо де Жанейрі, а в 1965-му році на 45. Бразилійські експортери зможуть збільшити вивіз товарів за кордон, бо крузейри дешевші у відношенні до доляра.

ДОПОМОГОВА АҐЕНЦІЯ КЕР плянує збільшити число осіб, яким вона допомагає харчами в Індії, на 3,500,000. 1,750,000 осіб має бути в провінції Бігар (1,000 000 дітей і 750,00 матерів) та решта в провінції Юттар Прадеш (880,000 дітей і 120,000 матерів). Ця аґенція вже допомагає 10,200.000 дітей в Індії, а тепер це число має становити 14,700,000. Аґенція КЕР — це скорочена назва з початкових букв англійської назви — Кооператів Фор Амерікен Реліф Еверівер). Президент Джансон просив Конґрес вислати до Індії на допомогу голодуючим дальших два мільйони тон зерна.

СНІГОВІЯ, ЯКА БУШУВАЛА над численними стейтами ЗДА, наробила багато шкоди, спаралізувала транспорт та господарське життя, та забрала життя численним особам, бо в стейтах так званої Нової Англії згинуло аж 18 осіб. Важко покищо оцінити матеріяльні шкоди від цієї сніговії, але не треба забувати і про те, що оця сніговія зробила і дещо доброго. Як повідомляють із Шикаґо, де сніг падав більше як тиждень, та в Ню Йорку, де сніговія лютувала цілу добу, снігова буря очистила зовсім повітря в тих районах, куди вона пройшла. Припинена була автомобільна комунікація, і не було тих газів, які випускають автомобілі. З цього виходить, що повітря занечищують авта й автобуси.

У СВІТІ

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ВІЛЛІ БРАНДТ ПЕРЕВІВ у минулу середу 8 лютого ц. р. наради у Вашинґтоні, які стосувалися таких справ, як проєктований американсько-совєтський договір проти поширення атомової зброї, західньо-східніх взаємин, торговельних взаємин ЗДА й Західньої Німеччини, нової політики уряду Кізінґера супроти комуністичних країн в Европі і т. п. Брандт був на одногодинній авдієнції у президента Джансона.

У ПАРИЖІ ОФІЦІЙНО ПРОГОЛОШЕНО, що всі американські закордонні бази, існуючі там від останньої війни, будуть зліквідовані до 31 березня ц. р., як цього забажав собі рік тому французький уряд. Оприлюднено листи, якими обмінялися головний командант збройних сил Атлантійського Союзу (НАТО) ген. Леймен Лемніцер і французький президент Шарль де Ґолль у зв'язку з евакуацією американських військ з Франції. Названий американський генерал дістає Великий Хрест Почесної Леґії — найвище французьке відзначення.

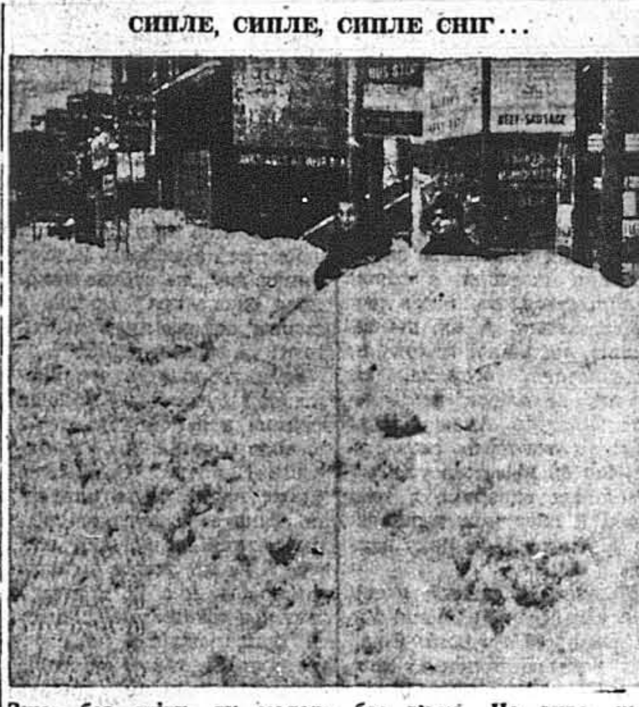
СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР АЛЕКСЄЙ КОСИГІН ТАВРУВАВ у своїй промові в Лондоні Західню Німеччину, в якій буцім-то поважний голос мають нео-нацисти. Він ставив під сумнів миролюбні інтенції нового західньо-німецького уряду, закидаючи йому, що в „усіх основних питаннях той уряд займає те саме становище, що попередні уряди". Косиґін вимагає від Західньої Німеччини визнання існуючих кордонів в Европі, визнання Східньої Німеччини, як суверенної держави, та відмови від усяких старань щодо доступу до атомової зброї.

КАНЦЛЕР НІМЕЦЬКОЇ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ (ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ) КУРТ ГЕОРҐ КІЗІНҐЕР ЗАПРОСИВ до себе совєтського амбасадора Семйона Царапкіна і потвердив перед ним, що Західня Німеччина вважає себе надалі за єдиного леґального й фактичного репрезентанта німецького народу. Кізінґер склав ту заяву в день після того, як доручено йому совєтську ноту, яка знову говорила про існування двох німецьких держав і вимагала від Західньої Німеччини визнання того політичного стану.

В ПІВДЕННІЙ АВСТРАЛІЇ, НА ОСТРОВІ ТАСМАНІЯ, ВИБУХЛА в минулу середу пожежа, в якій згинуло кількадесять осіб. Віднайдено 40 погиблих та зареєстровано 10 дальших, як вірогідні жертви катастрофи. Згинули також два пожежники. Пожежа знищила 12 містечок, а в них кругло 600 будинків. Шкоду обраховують на понад 11 мільйонів долярів.

МАРОККАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГАССАН II ПРИБУВ до Нюйоркського порту в середу 8 лютого італійським кораблем „Раффаеллльо" на чолі 137-членного почоту. Король Гассан приїхав до ЗДА на 10-тиденні неофіційні відвідини, але вже в середу 8-го ц.м. нараджувався з президентом Джансоном й іншими державами у Вашинґтоні. Він вернеться до Ню Йорку на нараду з У Тантом в Об'єднаних Націях. 39-річний володар 12-мільйонової марокканської арабської держави зступив з корабля, тримаючи за руки свою 5-тирічну донечку й 4-річного синка.

СИПЛЕ, СИПЛЕ, СИПЛЕ СНІГ...

Зима без снігу, як молода без вінка. Не диво, що населення східніх стейтів, зокрема метрополії Ню Йорку — Ню Джерзі може навіть тужило за тим снігом, що його мав досить рідко і мало. Тепер його діждалось: у вівторок 7-го лютого впало його понад 12 інчів, а в п'ятницю, 10-го лютого рано, ще допадало 3 інчі, дальше ускладнюючи комунікаційний рух та справляючи багато всіляких інших труднощів. Куди більшою сніговою „гарною недолею" може почванитись, наприклад, Шикаґо, де насамперед впало 27 інчів і тепер ще допадало 11 інчів. Справжні „гори" цього снігу в Шикаґо й видно на фотознімці.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ НА ДОПОМОГУ ЗАКОРДОННИМ ДЕРЖАВАМ ПО $3.1 БІЛЬЙОНА ВПРОДОВЖ ДВОХ РОКІВ

Вашинґтон. — Президент Джансон переслав до обидвох Палат Конґресу окреме звернення, в якому пропонує, щоб ЗДА дали допомогу заприязненим державам по $3.1 більйона впродовж найближчих фінансових років. Запропонована Президентом допомога є найменшою впродовж останніх 20 років. Зі запропонованої суми в найближчому фінансовому році, що зачнеться 1-го липня 1967 р., $ 2.5 більйона мають піти на економічну допомогу, а $600 мільйонів на військову. Президент знає що проти допомоги закордонним країнам є сильна опозиція в Конґресі, тому він заявив у своєму звернені, що це є той мінімум, який мусить бути схвалений Конґресом, коли хочеться, щоб в світі не виринали нові В'єтнами, і щоб недорозвинені країни розвивали свою економіку. Президент сказав в своєму зверненні, що ця найбагатша в історії людства країна може дозволити собі на це, щоб видати річно менше як сім десятих одного відсотка своїх прибутків на те, щоб зберегти порядок у світі. Конґрес покищо не зареаґував ще на пропозицію Президента. Провідники обидвох партій в Конґресі мовчали, хоч звичайно вони зараз виявляють своє становище, коли схвалюють проєкти Президента. Голова Палатної Підкомісії Видатків конґресмен демократ Отто Е. Пессмен заявив, що він буде старатися зменшити запропоновану Президентом суму ще на один більйон. В проєкті Президента вперше є сума на допомогу африканським державам. Але ця допомога мала б іти на такі проєкти, які є спільні для цілого району, а не для окремих держав. Більше як один більйон долярів призначений на такі цілі, як поліпшення рільництва, здоров'я та на освіту.

Об'єднані шефи штабів домагаються протиракетної оборони

Вашинґтон. — Департамент Оборони повідомив, що Об'єднані Шефи Штабів рекомендують сильну протиракетну оборону для 50 найбільших міст ЗДА. Список цих міст ще неустійнений, і в ньому можуть зайти зміни. Департамент Оборони не опублікував його, але щоденник ‚Вашинґтон Івнінґ Стар' вже його надрукував. Між цими містами, які мали б мати довкола себе протиракетну зброю, є такі більші міста цієї країни: Ню Йорк, Шикаґо, Лос Анджелес, Дітройт, Балтімор, Вашинґтон, Ст. Луїс, Сан Франсіско, Даллас, Сан Дієґо, Сіяттел, Індіянаполіс, Кензас Сіті в Монтані, Фінікс в Арізоні, Портленд в Ореґоні, Норфолк у Вірджінії та Гонолюлю на Гаваях. Шефи Штабів пропонують, щоб довкола 50 міст були уставлені становища для протиракетної зброї — протиракетних ракет Ніке-Х. Але з поінформованих джерел повідомляють, що секретар оборони Роберт МекНамара є проти цього проєкту високих військовиків. Встановлення протиракетної зброї коштувало б коло $20 більйонів. Два більйони долярів треба б видати на поліпшення далекосяжних бомбовиків та на протиатомові сховища.

В Буенос-Айресі відбулись маніфестації національних спільнот

Буенос Айрес. — У кінці грудня м.р. в столиці Арґентини відбулись великі маніфестаційні виступи представників поневолених комунізмом національностей, в тому числі й української групи — з нагоди 150-річчя арґентинської державної незалежности. Тижневик „Наш Клич" у ч. 46 подав великий репортаж із святкувань і демонстраційних походів, ілюстрований фотознімками. В залі Муніципального Театру відбулось віче, з участю представників влади та представників українців, білорусів, хорватів, словаків, угорців і ін. поневолених московським комунізмом народів, заініційоване Товариством Арґентинських Приятелів Поневолених Комунізмом Народів На площі визвольника Арґентини, генерала Сан Партіна, перед його пам'ятником були покладені вінки, від українців поклали сумівка і пластун. Іншого дня, під час продовження святкування, головну промову виголосив генерал Бартольоме Ернесто Ґалльо — голова Товариства, який вказав на необхідність мобілізації всіх сил вільного світу на боротьбу проти комунізму. Інший промовець — колишній голова Організації Американських Даржав, д-р Е.А. Ґарсія, домагався, щоб ОН реалізували на практиці „Деклярацію прав людини". Між промовцями виступав також голова УЦР в Арґентині д-р Василь Іваницький. Арґентинська преса вмістила докладні, багато ілюстровані звіти про відзначення 150-річчя незалежности Арґентини і справедливі домагання представників різнонаціональних спільнот у тій країні — активнішої боротьби проти комуністичних диктаторів.

ЗДА НЕ ПРИПИНЯТЬ НАЛЕТІВ ПРОТИ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ ЗА ОБІЦЯНКУ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Вашинґтон. — З'єднані Держави не припинять бомбардування Північного В'єтнаму в заміну за саму тільки обіцянку комуністів, що вони приступлять до мирових переговорів — заявив державний секретар Дін Раск на своїй спеціяльно для цієї цілі скликаній пресовій конференції в четвер 9 лютого ц. р. Дін Раск підкреслив, що припинення налетів проти Північного В'єтнаму є військовою справою і тому з другого боку мусить прийти зрівноваження такої військової концесії, якої вимагається від Америки. Дін Раск заперечив, наче б була зміна становища американського Уряду, який ніби рік тому погоджувався припинити бомбардування Північного В'єтнаму в заміну за приступлення комуністів до мирових переговорів. Раск пригадав, що Америка двічі в минулому часі припинювала сама налети проти Північного В'єтнаму, в минулому році зробила це на час 37-ох днів, а комуністи використали це тільки для власного мілітарного і стратегічного скріплення. Державний секретар апелював до „здорового сенсу" чужинецьких державних мужів, щоб вони зрозуміли, що не можна вимагати від Америки поступок військової натури — не даючи водночас ніяких таких поступок з комуністичного боку. Заява державного секретаря і його відповіді на запити журналістів стосувалися численних вісток, які появились в останньому часі щодо закулісових старань за мирові переговори у В'єтнамі. Пресова конференція Діна Раска прийшла в кілька годин після того, як совєтський прем'єр Алексєй Косиґін покликався в Лондоні на інтерв'ю північно-в'єтнамського міністра закордонних справ, що його дав австралійському журналістові Вілфредові Бурчеттові, в якому-то інтерв'ю той речник Північного В'єтнаму заявив, що коли Америка „беззастережно й остаточно" припинить бомбардувати Північний В'єтнам, то його уряд приступить до мирових переговорів. Косиґін підтримав ту заяву в авторитетній формі, а британський прем'єр Гарольд Вілсон говорив про це зараз потім телефонічно з президентом Джансоном. За преcовими коментарями, американські керівні кола бояться найбільше того, що мирові переговори з комуністами у В'єтнамі можуть, за зразком дворічних переговорів у Кореї, тягнутися дуже довго, а за той час Північний Китай матиме змогу спокійно перекидати своїх вояків і зброю, без остраху, що ті транспорти будуть американцями бомбардовані. Тому вважається, що вся та пропаґанда за припинення Америкою налетів проти Північного В'єтнаму має на цілі здобути для комуністів стратегічні користі, а не звести мир у В'єтнамі.

СССР проти пропозиції ЗДА припинити розбудову протиракетної оборони

Лондон. — Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін заявив під час своєї пресової конференції у Лондоні 8 ц. м., що хоч продукція протиракетних ракет дорожча за продукцію офензивної зброї, проте вона „виплачується", коли взяти на увагу втрати, які потягла б за собою нова атомова війна. Заяву Косиґіна коментатори вважають за відкинення Совєтським Союзом пропозиції президента Джансона, щоб з уваги на величезні кошти та все одно тільки релятивну вартість протиракетної оборони, Совєти припинили розбудовувати протиракетні ракети й інші способи протиракетної атаки, а те саме зробить Америка. Косиґін заперечив, наче б продукція таких ракет була новим появом перегонів у зброєнні, бо — казав він — поширювання своєї самооборони не є зброєнням, шкідливим для людства. Щодо переговорів, які ведуться між ЗДА і СССР про договір проти поширення атомової зброї, то Косиґін признав, що мабуть, вже внедовзі такий договір буде підписаний і що він охопить також Західню Німеччину, без уваги на те, чи вона схоче це чи не схоче. Косиґін з найбільшим притиском запевняв, що СССР не допустить до того щоб Західня Німеччина дістала доступ до атомової зброї та що німці мусять зрозуміти, що теперішні кордони в Европі є „непорушні".

Парлямент в Індонезії вимагає позбавлення Сукарна президентури і поставлення його під суд

Джакарта. — Так звана Головна Комісія Тимчасового Дорадчого Народного Конґресу, яка складається з 61 члена під головуванням дійсного теперішнього індонезійського правителя генерала Сугарта, прийняла одноголосну постанову про конечність позбавити президента Сукарна його становища та поставити його під суд за його причетність до невдачної комуністичної спроби державного перевороту з жовтня 1965 року. Цю постанову подали офіційно до відома президентові названого вгорі тимчасового індонезійського парляменту, генералові Абдулеві Гарісові Насучіонові. Цей останній втратив під час згаданої спроби комуністичного перевороту свою малу донечку, яку змовники вбили, вдершися до його дому, та сам ледви втік поранений, і зібравши вірні йому війська, разом із генералом Сугартом здавив комуністичний бунт. Тому обидва названі генерали є ворогами Сукарна, однак відтягались від раптового відсунення його навіть від титулярної влади з уваги на популярність його імени серед мешканців розкинених на просторі 1.000 миль індонезійських островів. Закулісове слідство буцім-то дало в руки генералів Сугарта й Сугарта й Насучіона достаточно доказів на тиху спілку Сукарна з комуністами, які з його відома та згодою переводили кривавий переворот, і тепер сподіваються, що Сукарна політично остаточно зліквідують — леґальним парляментарним шляхом.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

У ГЮСТОНІ ВІДЗНАЧИЛИ 10-РІЧЧЯ ПАРОХІЇ

Гюстон, Тексас. — Всього тридцятиродинна громада парохії Української Візантійської Церкви (католицької), 5-го лютого відзначала 10-річчя існування парохії, на чолі з парохом, о. д-ром Дмитром Блажейовським, колишнім сотрудникам тодішнього пароха Філядельфії і тепер єпископа Кир Йосифа Шмондюка. На святкування було запрошене все населення міста, яке масово прибуло до новозбудованої українськими парохіянами модерної залі на 400 місць, яку парохія буде винаймати всім бажаючим і, таким чином, сплачувати до кінця великі кошти будови. Заля знаходиться у великій будові Українського Народного Дому, з бібліотекою, кухнею, сценою та двома клясами для учнів. У програмі святкувань, крім співаного Богослуження, було посвячення залі, мистецькі хорові й танцювальні виступи тощо.

СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ В КОГОВЗІ

Коговс, Н. Й. — В неділю 26. лютого відбудеться тут Окружний Союзовий День. На бенкеті, що розпочнеться о год. 4. попол. у залі Українсько - Американського Горожанського Клюбу, головним промовцем буде гол. предсідник УНС, п. Йосиф Лисогір, що передасть пам'яткові годинники вісьмом найстаршим союзовцям за їхнє 55-літнє членство в УНС. До них належать з Коговсу: Йосиф Дзямба, Йосиф Ропіцький, Іван Барна, Варвара Фіялка і Іван Міхаляк, з Трою 2 особи і 1 особа з Пітсфілду. В мистецькій частині виступлять: церковний мішаний хор української катол. парафії в Коговсі під проводом п. Я. Біласа, Українська танцювальна Група „Верховина" з Вотервліту під проводом п. М. Савкова. До участи запрошені всі наші священики з округи, мейор міста Коговсу, д-р Мекдоналд, і вищі урядовці, секретарі Відділів УНС з Амстердаму, Вотервліту, Гадсону, Пітсфілду, Трої та Ютики. Організаторами Союзового Дня є інж. Р. Ракочий і секретар Відділу УНС у Коговсі п. Василь Жмуд.

У ШИКАГО ВІДКРИСТЬСЯ УКРАЇНСЬКА ТЕЛЕВІЗІЙНА ПРОГРАМА

Шикаґо. — Починаючи від неділі 5 березня і кожної першої неділі в місяці тут буде передаватись українська телевізійна програма п. Романа Мариновича, спершу по каналу 26, а опісля з кольорової станції 32. На першій програмі о 9-ій год. вечора буде показана Капеля Бандуристів, уривки з „Тараса Бульби" та ін. Одночасно, у Філядельфії буде й далі передаватись телепрограма „Година українських мелодій", кожної останньої неділі щомісяця, якщо ту програму фінансово підтримає громадянство.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ПРО МОЛОДЕЧІ МОДИ В УССР

Кореспондент київської „Молоді України" з 4 лютого сам не знає, шанувати чи не шанувати місцевих „українських кавбоїв", як він пише, які пишаються вузькими синіми „штанами - техасами": „Признаюся: сучасна мода мені подобається. І „техаси" взагалі теж нічого. І сучасність, справді, вимагає поваги до моди . . . І все ж . . .

Хочу, щоб мене зрозуміли вірно. Досить ми вже наламалие дров, воюючи проти вузьких штанів і коротких спідниць замість вузькості мислення і короткозорості поглядів.

Мода є мода. І ні для кого не секрет, що (хоча це й прикро) навіть нинішня світова мода на російські мотиви вбрання прийшла до нас у російських чобітках з . . . Парижа . . .

У чому принадність кожної окремої людини? У її самобутності, оригінальності, несхожості на інших. Так чому ж у гонитві за модою наші юнаки і дівчата часом стають схожими один на одного, немов курчата з інкубатора? А де ж смак? Де індивідуальність, де, нарешті, догримання елементарного житейського правила „що занадто, то не здорово"?

Популярний нині „монгольський" видовжений розріз очей. І дівчатка розмальовуються як за командою. Я вже не кажу про те, що найкращі фарби на юному обличчі — природні. Але ж і малюватися треба з розумом".

ЖУРНАЛ „УКРАЇНА" РЕПРОДУКУВАВ РІДКІСНІ УКРАЇНСЬКІ ПОШТОВІ МАРКИ

Філателіст із Симфеополю Ол. Пілат подав у київському журналі „Україна" ч. 52 з грудня 1966 р. коротку нотатку про перші і єдині поштові марки , що їх випущено в Україні, в Києві у 1923 р. з написами українською мовою. Після тих марок Москва вже ніколи не погодилась на випуск їх в Україні. Випущені марки із зубцями, вартістю в 90 плюс 30 карбованців, були надруковані на кремовому папері, всіх інших вартостей — на білому. Додаткова грошева вартість ішла на фонд допомоги голодуючим. На марці з портретом Т. Шевченка, вартістю в 20 плюс 20 крб. — надзвичайно рідкісній і тому високоцінній на філятелістичному ринку, вгорі написано „Пошта УСРР", в центрі портрет Кобзаря в шапці, в овалі, з боків — квіти, нижче зазначена вартість марки, а внизу напис „Допомога голодуючим", який повторюється і на інших трьох марках різної вартости, оформлених в українському стилі. Хто з мистців оформив ті марки — журнал не подає, як і не згадує про те, що це був єдиний випуск марок тоді ще нібито незалежної Української Соціялістичної Радянської Республіки і про те, що ці марки владою не були допущені до населення, себто не були в обігу.

ДОПОМОЖЕМО ТОМУ, ХТО ДОПОМАГАЄ НАМ

„Власну працю можна виконувати з допомогою власних фондів". — каже Президент ЗУАДКомітету д-р Володимир Галан. — Поширення допомоги братам у країнах Східньої Европи, збереження Европейського представництва ЗУАДК, створення Українського Корпусу Мира для наших залишенців у Зах. Европі, розбудова Суспільної Опіки в ЗДА, Доми Українських Ветеранів, проблема довжників ЗУАДКОВІ (майже 70 000-дол.), книга „Брат братові" . . . — читайте в черговому числі „Свободи" репортаж з відвідин нашого кореспондента Централі ЗУАДК у Філядельфії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Великий Емансипатор

Поруч із Джорджом Вашингтоном, героєм американської Визвольної війни, вважається Абрагама Лінкольна, героя Громадянської війни, за засновника сучасної об'єднаної американської великодержави, за її символ та виразника її ідеології. 72 роки ділили дати 1789 і 1861, коли то ці обидва державні мужі розпочинали свою президентуру. Але це був час тільки народження і ранньої молодости З'єднаних Держав Америки, час формування її території і духового обличчя. І недарма ввійшло вже в своєрідну традицію, що Декларацію Незалежности з 1776 р., Конституцію З'єднаних Держав з 1787 б. і Геттисбурзьку промову Лінкольна з 1863 року подається в довідниках про Америку разом, наче цілість, пов'язану одним ланцюгом історичних дій, однією ідеєю і однією ціллю.

Абрагама Лінкольна звуть „Великим Емансипатором" не тільки тому, що він волів навіть громадянську війну, як толерування невільництва і роздвоєння держави внаслідок територіяльного сепаратизму Півдня, але й тому, що його ідеї, вся його філософія і всі його діла по лінії тієї філософії мали на увазі рівність всіх людей, волю для всіх людей і ті права для кожної людини - громадянина, які тоді могли вміщатися в умах великих революціонерів-емансипаторів. Згадана Геттисбурзька промова Лінкольна тривала дві хвилини. Але він зумів вкласти у ті вузенькі рямці чудовий зміст, сповнений великої мудрости: він говорив про Америку, як „нову державу, задуману в свободі і збудовану на принципі, що всі люди створені рівними". А закінчив ту коротеньку промову висловленням віри, що „цей уряд народу, з народу і для народу не зникне з цього світу".

Офіційно тільки 33 з-посеред 50-ох стейтів відзначають щороку День Лінкольна, як державне свято. Але спадщина Лінкольна, як державного мужа, що творив історію, і його ідеї, як глибокого мислителя - містика, давно вже стали надбанням всього американського народу, всього волелюбного й поступового людства. Деякі з них строго актуальні для американців саме тепер. Він був республіканцем, але немало прикрощів натерпівся від своїх непримиренних однопартійців, які не розуміли тоді його філософії толеранції та вільного суперництва ідей. Він воював за державну єдність Америки, але був палким звеличником автономної незалежности стейтів і противником централізації надмірної влади федеральним урядом у Вашингтоні.

Абрагам Лінкольн був тим мужем світового маштабу, який увійшов у всесвітню історію, як трибун свободи. І тому в День Лінкольна йому належить поклін передусім від усіх тих народів, яким по нинішній день заперечується державну свободу.

„Мала громада"

На іншому місці в цьому числі є вістка про відзначення 10-річчя існування української католицької парохії в Гюстоні, у стейті Тексас. Ті святкування відбулись і в дослівному, і в переносному розумінні, у власній хаті: громадка українців з 30 родин, очолена активним ініціятивним парохом, зуміла там, серед ковбойських рівнин і прерій, збудувати власний Український Народний Дім, із школою, сценою, залею на 400 місць, бібліотекою . . .

Наше життя не надто багате на клясичні приклади, але активність тієї маленької громади в Гюстоні саме до таких належить. Губернатор стейту Тексас проголосив там День Української Незалежности, телевізія в Гюстоні передавала про українську групу та показувала фрагменти із святкувань, місцева преса з пошаною пише про „динамічних українців", американські сусіди масово прийшли на посвячення Українського Народного Дому, і вони напевно винайматимуть розвагову залю, допомагаючи українцям її сплатити. Таке тісне співжиття різних спільнот, різних етнічних груп, як рівних із рівними, хоч, одночасно, із збереженням своїх відмінних національно - релігійних рис, є однією з причин могутности Америки та її незмінного поступу вперед.

Є в Гюстонському прикладі ще одна мораль, зокрема для нюйоркської метрополії: скільки вже видано з української кишені сотень тисяч долярів за повоєнний час тільки на винайняття чужих заль? Вже не тільки назріла, а й перезрівати починає нерозв'язана й досі проблема великої, репрезентативної української залі, а може й великої будови, десятикратно побільшеної, ніж у Гюстоні, з театральною залею на кілька тисяч місць, з бібліотекою, з ресторанном, з меншими концертовими залями тощо. Знову виринає думка про українский хмародер. Велика громада потребує і може мати великі будови для своїх громадських і культурних потреб. А що може мати, то це найкраще доказала 30-родинна наша громада в Гюстоні.

Іван Івахів

МАЄМО ТЕ, НА ЩО ЗАСЛУЖИЛИ

(1)

Один досвідчений і здібний політик оповідає, чому ми самі винні, коли десь щось не в порядку, і наводить приклад з американського життя: Він каже, що люди дуже часто нарікають на Уряд, на Конґрес, мовляв, там самі бюрократи, конґресмени і сенатори не дбають за народ, не ухвалюють потрібних законів, а стараються лише собі якнайбільше загорнути, і так в очі світять, аби їх знову вибрали. Мовляв, все це коштує багато грошей, а користи з того майже ніякої. Дійшло до того, що люди уважають конґресменів і сенаторів за попихайлів та боягузів, що, як чорт свяченої води, бояться висловити і боронити свою думку. А один виборець так і написав був до свого конґресмена: „Якби наші вояки були такими боягузами, як наші конґресмени та сенатори, то ми не виграли б ні однієї війни. Тож не бійтеся і говоріть так, як думаєте, не дивіться на те, чи вас знову виберуть, чи ні".

В очах публіки парлямент дуже втратив на пошані. І тому тепер кращі та здібніші державні мужі не добиваються туди так, як бувало колись. Однак, це не значить, що в парляменті немає здібних політиків. Ні, це значить, що теперішній парлямент не дає стільки можливостей працювати для загального добра, як колись, А де ж причина того всього? Причин є багато.

У 1910-20 рр. конґресмен одержував тижнево яких п'ятнадцять листів. З виборців мало-хто його напастував, ніхто від нього не домагався того чи цього, і не діяло тоді стільки різних груп, які тиснуть тепер на наших конґресменів і сенаторів. Тоді парлямент не ухвалював стільки законів, як тепер, тож був час їх наперед розглянути, належно розібрати, подумати над ними, подискутувати і аж потім ухвалювати.

Давніше, коли конґресмен чи сенатор забирав слово, то мав що сказати. Він старанно збирав факти, а щойно тоді говорив. Він ніколи не говорив на вітер, аби говорити, аби „дерти лаха" з когось. Крім того, конґресмени й сенатори цікавилися, що в парляменті робиться, і були в курсі діла.

Тепер маємо зовсім інакше. Протягом однієї каденції ухвалюється не кільканадцять, а кількасот законів. І то як? Особи, що ті закони ухвалюють, не всі навіть перед тим їх читають, не знають, в чому справа. Чому ж це так? Бо не можуть, навіть якби й хотіли. Бо тих законів забагато. Конґресмени і сенатори вірять на слово комісіям, як вони покомбінують, і так голосують. Малохто в тій справі забирає голос, а як і забирає, то лише про людське око. Але дуже часто й того не робиться, і лише якусь там промову друкують у конґресовому рекорді. Тепер ухвалюють закони так, як у фабриці виробляють авта: це вже масова продукція.

Однак, це не значить, що наші конґресмени й сенатори нічого не роблять. Ні. Вони вже зранку сидять у своїх бюрах. Дві - три години присвячують на писання листів - відповідей, потім кілька годин пересиджують на засіданнях різних комісій, а потім знову в бюрі, знову листи, підготова промови, ну і політикування.

А як справа у відношенні до виборців? Давніше, коли кандидат приходив на віче й виголошував промову, то це була велика подія. Він мав повну залю слухачів, люди здалеку з'являлися, щоб послухати такого чоловіка, і раді були б слухали доти, поки він говорив. Він складав звіт з того, що зробив для народу. Народ дивився на нього з довір'ям, як на свого провідника, ніхто його не повчав, що та як має він робити, ніхто не сварився з ним, не понижував його. Люди вірили, що він найкраще знає, як, що та коли має робити.

А тепер цілком інакше. Ні конґресмен, ні сенатор не годні зібрати повної залі. Дуже часто вони мусять промовляти до кільканадцятьох осіб. Ну, і що то за промова може бути! Тому більшість кандидатів здається на оголошення в пресі, на радіо й телевізії. Все це дорого коштує. Колись кандидат давав оголошення до часопису, повідомляючи, що там і там, тоді й тоді буде промовляти, і народ сходився. Таке оголошення обходилось йому яких 20 долярів. А тепер радіо, преса, телевізія коштують такому кандидатові 25-50 тисяч долярів. А кандидата на сенатора в стейті Тексас коштує це мільйон долярів. Колись кандидат міг сам стягнутись на оплату оголошень, а тепер він потребує плечей, тепер він зданий на жебранину. Тому колись конґресмени і сенатори мали вільну руку в своїй парляментарній роботі, а тепер уже ні. Вони мусять догоджати тим, хто дав на них гроші. І ті, що дали гроші, домагаються, щоб конґресмени та сенатори робили так, як вони наказують.

Звичайно, вибори того чи іншого кандидата фінансують якісь групи, які опісля на нього натискають. Треба знати, що ті групи дуже активні, добре зорганізовані й галасливі. Ці групи рідко коли дивляться, чи вибраний з їх поміччю конґресмен або сенатор здібний, чи ні, чи він собою щось представляє, чи ні, чи дуже трудиться для загального добра. Їм це байдуже. Вони дивляться лише на те, чи він грає в їхню дудку. Чи щось робить для них, чи допомагає їм добитися якнайбільше користей. І той конґресмен або сенатор не має іншого виходу, як робити те, що дана група йому каже.

Взагалі вся парляментарна робота так конґресмена, як і сенатора, зводиться до того, щоб запевнити собі голоси виборців. Якщо його виберуть, то він пан, а якщо ні, то пропав. І такий припертий до муру політик калькулює - комбінує собі так: краще бути політиком навіть і залежним, підлеглим, ніж взагалі ним не бути. Правда, є й такі, що з цим не погоджуються. Але скільки їх і хто їх слухає?

І коли такий кандидат дістанеться до парляменту, то відразу побачить, що й тут нема куди й як літати. Йому зараз же дадуть зрозуміти, що не те важливе, чи він здібний, чи ні, але чи він вже довго в парляменті. Такий новак все пасе задніх і все належить до якихось мало별важних комісій. Та й не тільки це: він у всьому має робити й поступати так, як каже йому провідник його партії. А коли він того не робить, коли має свою думку і йде за голосом сумління, то довго не потягне, і більше його вже не виберуть.

Нашим нещастям є те, що голови всяких комісій є здебільша людьми менше здібними, менше характерними, пересічними, які вміють підлещуватися публіці й достосовуватись до вказівок партії. І тому, щоб добитися вищих становищ, треба довший час бути в парляменті і виконувати все, що наказує партія.

(Закінчення буде)

Ярослав Падох

І МОЛОДІ ТРЕБА ЖИТТЬОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

25.000 української молоді забезпечено в Українському Народному Союзі. Ця цифра мала б бути бодай вдесятеро більшою, але батьки молоді ще не подбали про це. Одні відкладають цю справу на пізніше, інші уважають взагалі непотрібним забезпечувати своїх дітей. „Навіщо молодим життьового забезпечення, коли їм не загрожує небезпека смерти?" — відповідають вони на всі переконування, що власне замолоду слід забезпечуватися. Не розуміють вони або не хочуть розуміти, що вкладка від молодої людини куди дешевша від вкладки за забезпечення старших, і такою залишається на ввесь час забезпечення. А що ще важніше, на жаль, молодь не забезпечена, зокрема, від смерти внаслідок нещасливих випадків. Адже гучним голосом говорить статистика, що 40 відсотків усіх нещасливих випадків, в тому числі й смертних, припадає на особи до 24-го року життя.

Великий і сумний досвід має у цьому відношенні Український Народний Союз Ось недавно прийшло повідомлення про смерть 14-річного хлопця, члена УНСоюзу, який, переходячи річку попав у вир і в ньому закінчив життя. Місяць перед смертю мати його забезпечила, а за п'ять днів перед смертним випадком заплатила першу вкладку. Ось друге повідомлення про надійного 19-річного студента коледжу, який, їхавши автом, налетів на дерево і після довшого лікування помер І його забезпечила мати ще як був восьмирічною дитиною, не відкладаючи на пізніше того, чого не слід відкладати.

У всякого своя доля, невідома доля. Розгадати її не можливо, відвернути жорстоке призначення годі. Але „найбільший винахід нашого часу", як називають життьове забезпечення, дає змогу злагіднити, а то й усунути матеріяльні наслідки приречення долі. Коли ніхто не всилі виключити такі трагедії, то життьова асекурація бодай виключає, інколи величезні, господарські клопоти, пов'язані з ними.

Життьове забезпечення у сотнях різнородних видів і плянів на життя й смерть призначене і для дорослих і для молоді. Тому недобре роблять ті батьки, які не дбають про забезпечення своїх дітей замолоду. Відому приповідку „не забудь замолоду оженитися" можна з повним оправданням доповнити: „і забезпечитися"!

Крім господарського значення, забезпечення молодої людини в рідній установі, і до того в такій, як Український Народний Союз, має також національне значення. Таке забезпечення зв'язує дитину на довший час, а то й на все життя з своєю установою, яка їй пригадуватиме в усяких умовах життя приналежність до своєї громади. За такою молодою людиною ходитиме крок-у-крок українська газета, а з нею все те, чим живе й житиме рідна громада. І цього батькам не слід недоцінювати. Часом власне така одна додаткова нитка вдержить їх дитину при своїй громаді і при тому, що було дорогим для батьків.

Український Народний Союз продовжує свій похід до стотисячної союзової громади. Окрему увагу при цьому присвячує він молоді, для якої приготовано окремі, пригожі забезпеченеві пляни на виїмково корисних умовах. Використати їх для забезпечення кращої долі своїх дітей є не тільки обов'язком, але й привілеєм усіх батьків, які дбають не лише за сьогоднішній день.

СЕНАТОР ПРОКСМАЄР ПРОТИ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКОВИХ ПОДАТКІВ

Вашингтон. — Сенатор демократ із Висконсину Вілліям Проксмаєр, який очолює Спільну Конґресову Економічну Комісію, заявив, що Уряд цього року не повинен домагатися збільшення прибуткових податків і щоб зменшити дефіцит у федеральному бюджеті на фінансовий рік, який зачнеться 1-го липня ц.р., Уряд повинен зменшити федеральні видатки. Але проти такого проєкту виступив секретар скарбу Гентрі Г. Фавлер, який є автором урядового економічно-фінансового проєкту, кажучи, що він сподівається, що Конґрес таки схвалить урядовий проєкт про збільшення прибуткових податків, щоб можна було фінансувати війну у В'єтнамі без більшого федерального дефіциту. Сенатор Проксмаєр домагається зменшити видатки на космічну програму та на публічні роботи. Він домагається, щоб одну дивізію з Шостої армії в Німеччині перенести до ЗДА. Сенатор Проксмаєр твердить, що Уряд занизько оцінює видатки на війну у В'єтнамі.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЩЕ ПРО „ГЛИБОКОВІРУЮЧОГО ВЛАДИКУ"

У „Свободі" з 27 січня п. М. Селешко з Торонта дивується, що в статті п. П. Чуйка „Світлій пам'яті спочилого Архиєпископа Ігоря" написано: „Покійний Владика був глибоко віруючим". Як можна, пише п. М. Селешко, дискредитувати особу в сані архиєпископа? Чи може бути Владика плитко віруючим? Владика є символом віри... Бож як можна Владику підозрівати, що він мало побожний?

П. М. Селешко зі становища віруючої людини має рацію, однак, історія подає факти, коли особи в найвищому церковному уряді не лише були мало побожними, але й робили помилки, навіть злочини, які спричиняли вірі і Церкві великі втрати.

Чи можна назвати московського патріярха Алексея побожним, коли він свідомо допомагав комуністам нищити Українську Католицьку Церкву, чи можна назвати кентерберійського декана Джансона, „червоного декана", побожним, коли він їздив до Москви і давав комуністам моральну поміч у нищенні віри і волі поодиноких народів?

На нашу думку, п. П. Чуйко мав рацію, написавши, що покійний Архиєпископ Ігор був глибоко віруючим, бо таким він дійсно був.

о. Р. Ганас

ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ТОВАРИСТВ

У „Свободі" з 4 лютого в дописі „Створено Конференцію Українських Професійних Товариств" подано, що я на тій нараді заступав Товариство Українських Кооператорів.

Ця інформація невірна. Я виступав там від імені Товариства Українських Бібліотекарів в Америці, в Головній Управі якого я виконую обов'язки заступника голови. Разом зі мною Т-во Українських Бібліотекарів репрезентували мої колеги по професії, пп. Олександер Соколишин і Іван Кобаса.

Такої організації як Товариство Українських Кооператорів загалом немає. Є загальновідоме Т-во Української Кооперації, до Екзекутиви якого я не входжу від січня ц. р. Це Товариство не є членом Конференції Українських Професійних Товариств.

Роман Ільницький

Ню Йорк

● **Південно-в'єтнамські власті звільнили** 28 північно-в'єтнамських полонених і привезли їх вантажними автами на міст на кордоні Південного і Північного В'єтнаму, де очікували їх уже північні в'єтнамці. Звільнені, більшість яких ішла на милицях, не вилікувавшись ще цілком із ран, опинившись на середині мосту — скинули з себе ввесь одяг, включно з білизною, отриманий у Південному В'єтнамі, та кинули все те в ріку. Північно-в'єтнамські комуністи, які очікували такої демонстрації, окутали своїх співпартійців коцами.

З НАШИХ БУДНІВ

НА ВІСТРІ МЕЧА

Розмова, що її тут подаю майже в стенографічному записі, велася на полі тичному перелазі в клюбі „Лиса Микити" зараз після оприлюднення в пресі історичного маніфесту про скликання Світового Конґресу Вільних Українців у Ню Йорку, в місяці листопаді ц. р.

— Ну, слава Богу, що скликають той Конґрес, — заявив один зі сталих бувальців клюбу, пан маґістер. — Нарешті буде змога запротестувати на світовому форумі проти цих барбосів з Барбадосу, що вчинили нам таку страшну кривду: присвоїли собі, а по-простому сказавши, підіванили наш національний прапор і наш державний герб — тризуб!

— Ганьба! — гукнув у цьому місці один з патріотів. — Панове, ви згадаєте мої слова, що вони ще стягнуть з нас шаравари і вишивані сорочки. Тоді що нам залишиться?

— Це справді сором, — погодився з передбесідником пан директор, — що ми сидимо, як ті трусі, набравши води в рота, і мовчимо, нічого не робимо. Гей, панове! Чому ніхто не протестує, не маніфестує, не пікетує Об'єднаних Націй?

— Коли ж бо, знаєте, пора така невідповідна, — зідхнув пан маґістер. — Ви ж розумієте: карнавал! Всі патріотичні організації зайняті балями, вечерницями, презентаціями дебютанок . . . Політика, так би мовити, відійшла на задній плян.

— Ну-ну, робіть щось, панове, робіть, а ми, гуцули, вам допоможемо, — сказав присутній в клюбі представник Гуцульського Осередку з Філядельфії.

— Небагато ви нам допоможете, — махнув рукою пан директор, — коли у вас всього-на-всього три трембіти на мастку і тільки один моцний трембітар — Івась Самокішин з Трентону. Той леґінь як набере в міхи повітря, як дмухне в довгу трубу, то чути, що це грає гуцул, який має оперовий перевишкіл!

— Як учить нас історія Старого Завіту, — сказав дириґент хору святоюрської парафії, — найкращих у тих древніх часах трембітарів мав народ ізраїльський. Лиш пригадайте собі, як то було: стали хлопці лавою, вдарили в труби-сурми, аж ерихонські мури попадали!

— Ех, нам би таких сурмачів і таку оркестру, вмить перестала б існувати проблема, як розвалити червону тюрму народів, — похитав головою пан директор.

Дальша дискусія на цю тему виявила сумний факт, що, всилу незалежних від нас причин, українці у діяспорі ледве чи спроможуться на таку оркестру в близькій чи далекій майбутності. Для того політичний перелаз виніс резолюцію вітати скликання Світового Конґресу Вільних Українців, як також дати всебічну підтримку цим визвольно-революційним силам, що змагають до повалення безбожної московсько-комуністичної системи.

На цьому засідання закінчено, бо новий директор клюбу, пан Росола, заявив, що хоче йти спати.

Ікер

● **Швайцарія видалила** з своїх кордонів шведського лівого письменника Нільса Андерсона, який писав гостро проти американської політики у В'єтнамі та прославляв Комуністичний Китай. Водночас швайцарський уряд повідомив, що не дозволив на в'їзд до Швайцарії західньо-німецьким двом лідерам нео-нацистської Національно - демократичної партії.

Ярослав Ґерус

ДЗВІН

(1)

Це замало сказати, що гавптман фон Дітріх був сьогодні в поганому настрої. Ні, він був злий, лихий, як сто чортів! Грав Бетговена. А це робив він тільки тоді, коли був докраю схвильований. Власне, це не було виконування якогось одного Бетговеного твору. Ні, з-під відкритої покришки фортепіяна буревійно гриміли каскади звуків, повириваних з різних творів мистця, пов'язаних власними композиціями виконавця. І все це зливалося у якусь дику симфонію гніву-виклику.

Для такого нервового стану була у гавптмана своя причина. Так, цей злодій Курт! Цей підлий, триклятий собака!

Сьогодні прийшов лист від Карен. Писала з Дрездену. Поїхала туди, мовляв, продовжувати музичні студії. А, власне, повинна була поїхати в Медіолян! Зміну плянів виправдувала поганим станом здоров'я свого батька. Не хотіла, мовляв, задалеко віддалятися від нього та й взагалі від рідні у цей час. Воєнне щастя, писала вона, дуже змінливе. Німеччина тепер, правда, вкрита лаврами перемог, але в одній хвилині все це може змінитися, бо ворогів чимраз більше. Отже, розум показує, писала вона далі, що родині в таких обставинах не слід роз'єднуватися.

Усе це, очевидно, була брехня. Звичайні, дешеві викрутаси. Фон Дітріх так був того певен, як певен був, що в тій же хвилині розбив би Куртові голову цією пляшкою з недопитою горілкою, що стояла на столі, коли б мав його під рукою.

Падлюка, пройдисвіт! Коли б не війна, коли б не кар'єра в партії, то цей туполоб до самої собачої смерти зостався б дрібним маґістратським писарчуком! Але прослизнувсь у Н С Д А П, вкрутивсь у Ґестапо. І рисується тепер у наймерзотнішій грязюці, нищить своїх і робить на тому масток. „Пекунія нон олет", сказав він цинічно фон Дітріхові, коли той під час своєї останньої відпустки натякнув йому про справу Келлердорфа. Бож загальновідомою річчю було, що це власне він, Курт, посадив старого багатія у кацет, щоб заволодіти його мастком.

А тепер той злодюга, той шубравець посягнув по Карен! Раніше не посмів би очей на неї звести! Ну, але тепер уже зрівнявся з ним, з фон Дітріхом, офіційним нареченим Карен. Може, навіть на золото він важчий за нього . . . А родина Карен, хоч і високошляхетського роду, зубожіла.

Так, фон Дітріх не мав найменшого сумніву: несподіваний виїзд Карен у Дрезден — це була робота Курта! Він же там „урядує" . . .

Знову задудонів гураґан звуків і — раптом урвався. Фортепіяно затихло. Фон Дітріх рвучко піднявся з стільця і спрямувався до столу. Але, власне, коли посягав по пляшку з горілкою, крізь відчинені вікна влетіли в кімнату звуки дзвона.

І раптом сталася дивна річ: Фон Дітріх відвернувся від столу і, забувши про пляшку, подався швидкими кроками до вікна.

Дзвін вигравав свою мелодію і гавптман стояв біля вікна і слухав . . .

Чимало високомистецьких творів, виконуваних на різних інструментах, фон Дітріх на своєму житті наслухався. Були між ними і найкращі, світової слави дзвоно-концерти — „ґльокеншпілі". А проте , у жадному з тих славнозвісних творів найкращих мистців світу не доводилось йому чути таких кольоратурно-ясних, таких абсолютно досконалих тонів, які зраджував цей чудо-дзвін у цій чужій, ненависній йому країні.

А дзвін далі вигравав свою мелодію . . . За кожним його ударом неслись у простір, пов'язані якоюсь дивною, недосяжною для жадного іншого інструменту, гармонія, і радість, і журба, і щастя, і горе, і надія, і розпач, і любов, і гнів . . .

Гавптман стояв і слухав. . . Слухав з найвищою насолодою зачарованого мистця і з найглибшою ненавистю п р е д с т а в н и к а західньої культури, яка не зуміла здобутися на такий шедевр.

Спершу, коли фон Дітріх приїхав сюди, він не вірив, щоб цей дзвін міг бути витвором сина цієї нужденної країни. Отже, став докладно розвідувати про походження творця цього дзвона. Був певен, що знайде в його родоводі щось німецьке або бодай споріднення з західньоевропейською культурою. Але, що ж? Після найосновніших дослідів виявилося, що це таки чистокровний уродженець цієї країни, стовідсотковий українець. При цій нагоді дізнався також, що дзвін вилито з нагоди відродження Української Держави в 1918 році, що він пролежав двадцять років у землі і що його творця убили большевики.

Певно, що такий вислід доходжень не був приємний і не міг задовольняти представника „юберменшівської" країни. Але правди змінити не міг. Йому тільки видавалось дивним, що це музичне чудо залишається тут. Що нікому з теперішніх німецьких можновладців не спало на думку вивезти його до „гаймату", в Німеччину! Очевидно що для нього, фон Дітріха, не було інтересу це робити, бож це його найкраща розвага у цій смердючій дірі, у цій місцині, в якій довелось йому бути ортскомандантом. Колись, пізніше, коли доведеться покидати це місце, не залишить він його тут, поміж цими примітивними туполобами. Очевидна річ, що візьме з собою, у свою рідну Саксонію! Кому, якій установі віддасть, він ще не знає. Правда, в селі, до якого прилягає його масток, зостався тільки один дзвін: два інші треба було віддати на потреби війни. Але туди, в те село, шкода було цього чудо-дзвона! Ні, він мусить заблищати десь у такому місці, де справжні мистці та знавці могли б належно його оцінити!

(Продовження буде)

Наради Дирекції Військово-Історичного Інституту

Ню Йорк. — 4-го лютого ц. р. відбулося тут у приміщенні НТШ при 13-ій вулиці засідання новообраної Дирекції Військово - Історичного Інституту при НТШ. В засіданні, яким проводив новообраний директор Інституту, сот. Зенон Стефанів, взяли участь всі члени Дирекції та деякі члени Контрольної Комісії. При цьому обмірковано низку актуальних справ, як збереження важливих військово - історичних документів шляхом фотографування, відзначення окремими науковими конференціями 50-річчя відродження Збройних сил України, військово - історичні доповіді і т. п. До Дирекції кооптовано проф. Мирона Заклинського.

Дня 5-го лютого 1967 р. у Філядельфії відбулося вінчання

панни МЕЛЯНІЇ КРАВЧУК з п. ОРЕСТОМ САРАХМАНОМ.

Молода є одною з рідких вже галичанських патрицій, як правнучка перемиського регента єпископа мітрата О. Подолинського. На всіх весільних святкуваннях включно з прийняттям у готелі Шератон, була присутня 87-літня бабуня п-ні Наталія з Подолинських Левицька, рідна сестра в Галичині всім знаного бл. п. д-ра Олександра Подолинського.

Ми ґратулюємо Родичам Молодих, що обидва українські серця їхніх дітей будуть продовжувати українську традицію.

Тобі Оресте і Меласю, бажаємо, щоб здійснилась стара грецька приповідка „Ерос анікетос", яка огортає Вас найбільшим багатством, ніколи не вигасала.

Д-р СВЯТОСЛАВ і ГІЛЬДАНА ЗЯТИКИ.

Спрінгфілд, Н.Дж., лютий, 1967 р.

УРОЧИСТІ РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ НАД ПАЦИФІКОМ

Українська делеґація в посадника міста Сан Франсіско Д. Шелі під час підписування проклямації Українського Дня.

Сан Франсіско, Каліф. (М. К.) — Роковини проголошення незалежности і соборности Української Держави були відзначені у м. Сан Франсіско в неділю 22-го січня і пройшли з незвичайним успіхом. Напередодні свята, новообраний голова місцевого відділу УККА п. Цар, разом з був. головою п. Лиськом, настоятелем укр. правосл. церкви Архистратига Михаїла — членом відділу УККА та з двома дівчатами у національних строях, М. Черепенко та З. Паньків, були прийняті мейором міста п. Д. Шелі. В їх присутності мейор підписав проклямацію. У неділю 22-го січня, вже зранку над будинком Сити Гол-у повівав український прапор. Такий же прапор вивішено й над українським православним храмом. У двох українських церквах (правосл. і катол.) відслужено молебні у намірі українського народу, а ввечері, в залі Народного Дому, при укр. православній церкві (на 7-ій вул. 345), відбулася заходами місцевого відділу УККА Святочна Академія. Академія цього року пройшла з надзвичайним успіхом Заля була повна. Місцеві газети помістили прихильні статті про наше національне свято і зазначили день, час і адресу, де мало відбутися свято, то не бракувало і гостей американців. На залі, перед початком академії, щиро, по українськи і за християнським звичаєм взаємно привітали себе поцілунком парохи двох українських церков о. І. Гончарів (правосл.) і о. А. Микита (кат). Це зробило гарне враження на присутніх.

Прихильне слово від імени мейора міста, сказав його відпоручник м. Шамарас. В середині ж академії, зовсім несподівано (бо вже промовляв відпоручник мейора), на залі з'явився мейор міста п. Д. Шелі, зі своїм ескортом і виступив з дуже теплою, промовою. Для багатьох присутніх було ще у свіжій пам'яті непорозуміння з прапором у минулорічному святкуванні 22-го січня, коли відпоручники мейора, без його відома, заборонили вивішувати прапор. Тепер мейор найшов час і бажання, щоб виправдати кривду українській громаді своїми особистими відвідинами Академії.

Святочних промов було дві. Одна в укр. мові, котру виголосив п. О. Кладко. В англ. мові промовляла коротко для ознайомлення не-українців зі суттю нашого свята — панна М. Іськів.

Концертова частина була добре підготована. Її живчиком був виступ пана Є. Маслюка, обдарованого природою прекрасним голосом (тенор), який є директором музичної школи, де вчить гри на фортепіяні. Він майстерно виконав кілька укр. пісень, і як наддаток заспівав пісню „О, батьківщино!", що до неї в укр. мові, сам співак склав високопатріотичні слова. Проникливо поручається, щоб ця пісня стала популярною у всій Америці. Співакові акомпаніювала його донька Н. Маслюк, яка в свою чергу виступила як солістка, виконуючи твори В. Косенка. Другим акомпаніятором п. Є. Маслюка був його син, Д. Маслюк, який також виступив як соліст і виконав на фортепіяні Шуберта: Скерцо та Моцарта: Рондо.

Група танцюристів, під кер. пані В. Андрус, виконала „Козачок" і „Гони вітер"; пан І. Казай виконав танець „Чумак", а з п. Ф. Іськів разом, танець „Запорожець", і тим виступом викликав обильні, гомінкі оплески (особливо чужинців). П. Д. Марчишин давав добрі пояснення в англ. мові до подробиць програми. Йому бракує знання укр. мови, але він корисно прислуговується українській справі серед американської спільноти.

Після Академії відбулося прощання п. Д. Мартинишина, який від'їжджає на сталий побут до Ню Джерзі. Українській громаді Сан Франсіско лишається тільки пожалкувати, втрачаючи таким чином цінного, живо відданого українській справі діяча. „Галло, Ню Джерзі! Хапайте скоріше цього пана. Матимете цінне придбання."

Микола Костирко

НОВА ОПЕРА ЮРІЯ МЕЙТУСА НА ЛІБРЕТТО ДМ. ПАВЛИЧКА

Київський композитор Юлій Мейтус написав нову оперу, що зветься „Брати Ульянови". Як легко здогадатись, опера присвячена В. Ленінові та іншим членам сумнозвісної родини. Дія відбувається в Симбірську і в Петрограді. Лібретто до цісї наскрізь московсько-большевицької опери написав Дмитро Павличко, відомий тут „дипломат", та якась О. Васільєва. Як виходить з повідомлення в „Радянській Україні" від 5 лютого, жодний оперний колектив в УССР тісї оперної пропаґанди не ставить, але опера вже прийнята до постановки .. Пермською і Башкирською операми.

На „Союзівці" — надзвичайна зима

„Союзівка", Кергонксон. — Навіть „старожили" на „Союзівці" давно вже не пам'ятають такої великої кількости снігу, що обернув велетенські дерева на цій відпочинковій Оселі УНСоюзу в якісь казкові срібні примари. Але всі шляхи тут розчищені, на з'їзд для лещетарів — початківців завжди рухливо; витягова линва, що безкоштовно підтягає після з'їзду лещетарів на гору — рідко коли спиняється. Крім того, — санкування, а за яких 15 хвилин їзди від „Союзівки" є два прегарно обладнані лещетарські центри: Каталія в Елленвілі та Міневаска в Кергонксоні, де з'їзди такі, що й найбільш відважні лещатарі не наважаться з деяких з'їздити. Для гостей на „Союзівці" тепер є спеціяльна знижка, лише 3 дол. 50 ц. денно. Найближчої суботи, 11-го лютого, тут відбудеться Зимовий З'їзд Ветеранів, а у вечорі — забава з оркестрою. Хто не бачив зимової „Союзівки" — той ще не бачив „Союзівки"!

✝

З великим сумом повідомляю Рідних, Знайомих і Приятелів, що дня 5-го лютого, 1967 р. відійшла у Вічність

МОЯ НАЙДОРОЖЧА ДРУЖИНА

АННА ДЕМКІВ

з роду Галькович

Народилася вона 1903-го року в селі Берест, повіт Новий Санч, Західня Україна.

Похорон відбувся 8-го лютого 1967 р. в Асторії.

Горем прибиті:
Чоловік — ІВАН;
ДВІ СЕСТРИ І ДВА БРАТИ з родинами в Европі.

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

зі смутком сповіщає всіх українських лікарів та Українське Громадянство, що

✝

д-р мед.

МАРКІЯН ДЗЕРОВИЧ

знатний український лікар-громадянин у Львові, а відтак у Відні, б. в'язень большевицьких концентраційних таборів, співробітник „Лікарського Вісника", помер 30-го січня 1967 року у Відні на 68-му році життя.

•

Схиляючи голову перед світлою пам'яттю Лікаря-Громадянина, якого ще перед кількома місяцями ми мали нагоду гостити між собою на американській землі, Головна Управа УЛТПА складає Достойній Родині Покійного вислови щирого співчуття.

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Максима ІВАНІВ

б. Головного Команданта „Чорноморської Січі"

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в СУБОТУ, 11-го ЛЮТОГО, о год. 7:30 ранку

в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Проситься Знайомих про участь і молитви за душу Покійного.

Сестрінок — ВАСИЛЬ ЯСЬКІВ;
Діти — ІГОР і НАТАЛКА;
РІДНЯ в Україні й Канаді.

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Незабутнього і Найдорожчого Приятеля

СЛ. П.

інж. ПАВЛА БІЛАСЮКА

за спокій Його душі буде відправлена

П А Н А Х И Д А

в СУБОТУ, 11-го ЛЮТОГО, 1967 р.

о год. 7-ій веч. в Свято-Троїцькій катедрі УАПЦ, 359 Broome вул. в Ню Йорку, на яку запрошуємо Друзів і Знайомих Покійного.

Родина ДЕМЧЕНКІВ

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. Юрія Мусія

складає $10.00 на фонд „Мати і Дитина"

НЕОНІЛЯ МЕЧНИК

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Маркіяна Дзеровича

брата нашої товаришки праці, п-ні Віри Соболти, працівники Головної Канцелярії УНСоюзу та Видавництва „Свобода" зложили $51.00 на Заупокійну Службу Божу та на Українську Харитативну Службу в Мюнхені.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Юрчика Короля

складають $25.00 на Український Університет в Римі

С. і М. МАРКО

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Друга-Пластуна

бл. п. ЮРІЯ ВОЛОДАРЯ КОРОЛЯ

складаємо $25.00 на Український Католицький Університет у Римі.

16-ий Курінь У.С.П. „ЧОРНОМОРСЬКІ ХВИЛІ"

Нові дійсні члени НТШ у Вашінгтоні

Осередок НТШ у Вашінгтоні почав свій новий сезон викладів науковим засіданням 6-го листопада 1966, на якому проф. д-р Юрій Старосольський дав доклад на тему „Юридичний аспект акту соборности 22-го січня 1919 року". 10-го грудня того ж року відбуто чергове наукове засідання, спільно з Вашінгтонською Групою УВАН, присвячене Михайлові Грушевському. На програму вечора зложились доповіді: д-ра Антона Луцькова „Михайло Грушевський як український учений і державний діяч", і проф. д-ра Пантелеймона Ковалева „Михайло Грушевський в боротьбі за українську мову".

Третє з черги, дещо іншого характеру, засідання відбулось 21-го січня 1967 року, з програмою: 1) вручення грамот новим дійсним членам, 2) доповідь. В присутності понад 40 осіб провідної верстви Вашінгтону, в тому і голови місцевої Групи УВАН — проф. д-ра Олекси Повстенка, голова Осередку — проф. д-р П. Ковалів відкрив Засідання. Предсідник у вступному слові повідомив присутніх про стан членства в Осередку, можливості приймання нових членів, та вказав на особливість того засідання. Секретар Осередку відчитав виїмки зі статуту НТШ та представив присутнім двох нових звичайних членів Осередку, а саме: д-ра Ігора Масника і д-ра Михайла Яримовича. Д-р Юрій Старосольський, заступник голови Осередку, прочитав біографії і заголовки праць двох новоіменованих дійсних членів Т-ва, а саме отця д-ра Мелетія Войнара, професора східного права в Католицькому Університеті у Вашінгтоні, і д-ра Теодора Залуцького, професора фармацевтичної хемії в Говардському Університеті у Вашінгтоні. Предсідник, проф. Ковалів, у присутності Президента Наукових Т-в НТШ, проф. д-ра Романа Смаль - Стоцького вручив новим дійсним членам їх членські грамоти, що присутні приняли з признанням, виявляючи свою радість рясними оплесками. Дальше слідувала доповідь проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького на тему: Початок наших визвольних змагань під час першої світової війни. Ця доповідь викликала широку дискусію.

В останній частині програми гостинні пані приймали присутніх часм і печивом, що не перешкаджало у продовжуванні дискусії. Многолітствєм для нових членів, пізно ввечері закінчилось це небуденне свято Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка у Вашінгтоні.

Новоіменовані дійсні члени вигolосять свої доповіді в такому порядку: 11-го лютого (субота), в год. 7-ій веч — проф. д-р о. Мелетій Войнар: Український обряд в канонічному насвітленні, і 7-го квітня (п'ятниця), в год. 7:30 веч. — проф. д-р Теодор Залуцький: Ліки, що впливають на психіку людини.

(ПО)

„СОЦІЯЛІСТИЧНЕ ПЛЯНУВАННЯ" НА ПОРОЗІ „КОМУНІЗМУ"

„Радянська Україна" від 5 лютого: „Скільки було з цього приводу списано казенного паперу, скільки пролито чорнила! Лише із Жмеринського Відділка залізниці відправлено у Вінницький і Хмельницький обкоми партії та виконкоми, мабуть, вагонів із п'ять тих паперів, в яких залізничники радять, як зменшити штрафи й швидкіше звільняти вагони" (які застоюються на станціях після розвантаження, не даючи змоги підвезти нові вагони).

● У західній пресі появились вістки, що Совєти відкликують 50.000 своїх вояків з Східньої Німеччини, щоб вислати їх над совєтсько-китайський кордон. Американські і західньо-німецькі власті проголосили, що вони нічого не знають про такий рух совєтських військ. Совєти втримують у Східній Німеччині кругло пів мільйона свого війська.

● Совєти прислали в останньому часі Північному В'єтнамові стільки нових своїх воєнних літаків - джетів типу МІГ, що північно-в'єтнамське летунство знову зросло до кругло 120 машин найновішого типу. Північно - в'єтнамські летовища заповнені новоприбулими совєтськими машинами. Американські літаки мають заборону бомбардувати ті летовища, щоб не вбити совєтських летунів і техніків, що заєстрило б відносини з СССР.

● В африканській державі Сомалі комуністи зголосили в парляменті внесення на негайне видалення всіх 94-ох членів американського Корпусу Миру. Це внесення перепало 16 голосами проти 19, при трьох, що стримались.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 12-го ЛЮТОГО, 1967 р.:

ШИКАГО, Іл. Річні Звичайні Збори Братства св. Арх Михаїла — Відділ 157 УНСоюзу о годині 4 по полудні в залі СУМА при 1923 Вест 51-ій вулиці. На порядку: Звіт Управи і Контрольної Комісії та вибір нової Управи, справи організаційні і приєднування членів. На Зборах буде приявний Вп. Володимир Гірняк, організатор УНСоюзу. Попередні Збори зі згляду на снігові не відбулись. Просимо прибути на час на ці збори. — М. Харів, голова, Вол. Матичак, секретар.

НЮАРК, Н. Дж. Звичайні місячні збори Братства св. Ів. Христителя — 76 Відд. УНСоюзу, й побір членських вкладок, о першій годині по полудні в Українській Католицькій Школі при Сенфорд Авеню й Айві вулиці. Просимо всіх наших членів і членкинь прийти на збори, вирівняти свої залеглі вкладки та заплатити свої місячні вкладки в тому, щоб забрати свої давніші членські дивіденди. — За уряд (не до прочитан)

ВІЛМІНҐТОН, Дел. Б-во св. Володимира — 173 Відділ УНСоюзу, повідомляє своїх членів, що збирання вкладок відбуватиметься в кожну другу неділю місяця по першім в залі церкви св. о. Миколая зараз по Службі Божій.
Іван Баланчук — голова
Петро Щерба — секретар.

Т-ВО „ДНІСТЕР", 430 Відділ УНСоюзу у Філядельфії:

Термін побору вкладок на 1967 рік

Подаємо до відома нашим членам, що побір вкладок на протязі 1967 року, відбуватиметься, як слідує:
1. Кожної другої неділі в місяці, в „Тризубі", в годинах від 1-ої, до 3-ої, по полудні.
2. Кожної третої неділі в місяці, в Укр. Клюбі при Френклін вул. в годинах, від 11.30, до 1.30 по полудні.
3. Кожної третої суботи в місяці, в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул. в годинах від 7-ої, до 9-ої вечора.
Просимо витягти це оголошення і переховати його для ужитку цілого року. Окремих блоншетів не буде.
Управа Відділу:
Роман Дяків, Роман Кияш, Осип Бакай.